

Кравченко Д. М., Мисюк О. С., студентки,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Козачок І. Я., к.ю.н.

ГОСПОДАРСЬКІ ПРАВОВІДНОСИНИ У СФЕРІ ТРАНСПОРТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Договірні відносини у сфері транспорту регулюються статтями 306-316 Гл. 32 Господарського кодексу України, яка називається «Правове регулювання перевезення вантажів», Цивільним кодексом України (щодо перевезень – глава 64, транспортного експедирування – глава 65), а також актами спеціального транспортного законодавства [2].

Спеціальне транспортне законодавство регулює відносини, які складаються щодо організації та безпосереднього здійснення господарської діяльності на транспорті. Систему цього законодавства складають такі нормативно-правові акти:

— транспортні кодекси: Повітряний кодекс України від 4 травня 1993 р.; Кодекс торговельного мореплавства України від 23 травня 1995 р.;

— закони України: «Про транспорт» від 10 листопада 1994 р.; «Про трубопровідний транспорт» від 15 травня 1996 р.; «Про залізничний транспорт» від 4 липня 1996 р.; «Про функціонування єдиної транспортної системи України в особливий період» від 20 жовтня 1998 р.; «Про автомобільний транспорт» від 5 квітня 2001 р.; «Про транспортно-експедиторську діяльність» від 1 липня 2004 р.;

— відомчі нормативно-правові акти: Правила перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні, затверджені наказом Міністерства транспорту України від 14 жовтня 1997 р. № 363; Положення про порядок підготовки та надання інформації про вантаж для його безпечного морського перевезення (затверджено наказом Мінтрансу України від 14 грудня 1998 р. № 497 та ін. [5, с. 167].

Також, для практики розгляду договірних спорів у сфері транспорту була прийнята низка роз'яснень і листів Вищим господарським судом (його Президією).

Транспортні правовідносини мають свої особливі ознаки, серед яких:

1) транспортні правовідносини складаються у сфері, де перевезення виступає у формі процесу виробництва на транспорті, закінченим продуктом якого є доставка вантажу до споживача або надання послуг. Основним завданням транспорту є доставка продукція, що вироблена в галузях промисловості та сільського господарства;

2) транспортні правовідносини виникають у разі обов'язкової участі відповідного транспортного органу або посадової особи цього органу (підприємства, організації, установи). Тут характерна наявність державно-владного організуючого впливу або виконавчо-розпорядчої діяльності;

3) транспортні правовідносини можуть виникати за ініціативою будь-якої із сторін. Проте згода чи бажання другої сторони майже завжди є обов'язковою;

4) транспортні правовідносини виникають з приводу експлуатації транспортних засобів і шляхів сполучення, які виконують роль засобів виробництва, а відповідно і роль засобів праці робітників транспорту;

5) предметом транспортних правовідносин завжди є діяльність з надання послуг.

Із цих ознак можна зробити висновок, що не будь-які суспільні відносини входять до кола транспортно-правових [3, с. 43].

З метою зміцнення взаємовідносин у справі забезпечення пасажирського, вантажного двостороннього та транзитного сполучень Урядом України укладені угоди зі Словацькою Республікою, Республікою Польща, Угорською Республікою, Естонською Республікою, Республікою Грузія та іншими державами.

Також цікавим в імплементації норм міжнародного права в правову систему України з транспортного права є питання про співвідношення національного та міжнародного законодавства і способи врегулювання відносин, пов'язаних з міжнародним співробітництвом [4, с. 83].

Захист правовідносин у сфері транспорту здійснюється не тільки в судовому, але й в адміністративному порядку. Щодо судового захисту то він гарантується Конституцією України та іншими законами України і здійснюється не тільки шляхом оскарження протиправних дій посадових осіб, а й шляхом поданням позову стосовно предмета захисту. Що ж стосується адміністративного захисту, то розглядаються питання в основному щодо саме організації діяльності взаємодії різних видів та забезпечення транспорту [1, с. 53].

Література

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К., 1996. – 89 с.

2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22. – Ст. 144.

3. Фёдоров Л. С. Управление и регулирование на транспорте / Л. С. Фёдоров, Т. В. Федина. – М.: ГУУ, 2001. – 82 с.

4. Коростей В. Система правового регулювання господарювання: реалізація і перспективи / В. Коростей // Право України. – 2007. – № 4. – С. 80.

5. Елизаров В. А. Транспортное право: учеб. пособие. – М.: Юрид. лит., 2009. – 416 с.